

III. OSNOVNA ŠOLA CELJE

FRIZURA KOT DEL IDENTITETE

AVTORICI: Ina Zupan
Urša Roženberger Šega

MENTOR: Uroš Zorenč

Mestna občina Celje,
Mladi za Celje
Celje, 2009

III. OSNOVNA ŠOLA CELJE

FRIZURA KOT DEL IDENTITETE

AVTORICI: Ina Zupan
Urša Roženberger Šega

MENTOR: Uroš Zorenč

Mestna občina Celje,
Mladi za Celje
Celje, 2009

KAZALO

Povzetek.....	4
Hipoteza	5
Uvod	6
Frizure in civilizacije	7
Frizure na področju današnje Slovenije	16
Frizure v zgodovinskih obdobjih	17
Egipt	
Grčija in Rim	
Renesansa	
Barok in rokoko	
19. stol.	
20.stol.	
21.stol	
Frizure kot modni trend	22
Anketa.....	24
Zaključek.....	26
Viri in literatura.....	27

POVZETEK

Frizure so pomemben in prepoznaven del zunanjega videza vsakega posameznika, skupine, ljudstva ali civilizacije. Razlikujemo lahko med moško in žensko frizuro, frizuro, ki jo zahteva poklic oz. služba, ali pa frizuro, ki je značilna za določene kulture, verstva in narode. S pričesko ljudje izkazujejo tudi svoj položaj (poglavar/vojščak...), stan (poročen/neporočen) v družbi in spol. Oblika pričeske je pogosto pogojena z različnimi naravnimi karakterji in družbenimi stanji, v razvitih družbah pa njihovo podobo narekuje moda in modni trendi. Ob praznikih in različnih obredjih si ljudje oblikujejo posebne pričeske. Preprosta ljudstva si jih okrasijo z naravnimi materiali, mi, devetošolci, pa bomo ob pripravah na valetu odšli k frizerju, ki nam bo uredil pričesko kot jo narekujejo sodobni modni trendi.

Različni, v nalogi orisani primeri preprostih ljudstev in sodobne družbe dokazujejo, da je frizura pomemben del prepoznavnosti različnih kultur v različnih civilizacijah. Frizura pove veliko o osebnosti, človeku, njegovi pripadnosti in položaju. Zato lahko trdimo, da je frizura del identitete (prepoznavnosti, istovetnosti) časa, prostora in posameznika.

HIPOTEZA

Frizure – določene ureditve in razporeditve las, se vedno znova spreminjajo. So rezultat časa, družbenih, političnih in gospodarskih sprememb, odvisne od civilizacij in stopnje razvoja posamezne kulture in družbe, pogojene z naravnim okoljem in vremenskimi vplivi. Oblika pričeske je pogosto je pogojena tudi z verovanjem in religijo, razlikuje se med žensko in moškim, v razvitih družbah pa njihovo podobo narekuje moda in modni trendi. **Zato predvidevava, da je frizura del identitete (prepoznavnosti, istovetnosti) časa, prostora in posameznika.**

Z raziskavo Frizura kot del identitete bova s pregledom pričesk v različnih kulturah in v različnih zgodovinskih obdobjih ter z anketo med sošolci preverjali to hipotezo.

UVOD

Pomemben del zunanjega videza posameznika ali pa določenih skupin je tudi frizura. Skrb za urejanje las in različno oblikovanje pričesk lahko prepoznamo v različnih zgodovinskih obdobjih in različnih kulturah. Frizura pove veliko o osebnosti, človeku, njegovi pripadnosti in položaju. Razlikujemo lahko med moško in žensko frizuro, frizuro, ki jo zahteva poklic oz. služba, ali pa frizure ki so značilne za določene kulture, verstva in narode. Vsak pri besedi Indijanec najprej pomisli na dolge črne lase spletene v kite, ne glede na to, ali je moški ali ženska. Za črnce pa je značilna bolj okrogla frizura s temnimi drobnimi kodri. Tako lahko že po frizuri določimo v katero kulturo spada oseba s tako podobo. Zanimivo je, da se s frizuro izraža tudi starost in položaj v družbi. Nekatero civilizacije imajo še vedno različne frizure za poročene žene in deklice pred poroko. Po tem razpoznavnem znaku vsi takoj vedo ali je ženska poročena ali ne. Da imajo lasje poseben pomen dokazuje tudi kazen s striženjem las. Tako je oseba že na daleč opazna, da je kaznovana. Tudi pripadniki različnih religij in verovanj imajo svoje značilne frizure, kar pomeni, da je pričeska povezana tudi z verovanjem in religijo in njen zunanji prepoznavni znak.

Pri oblikovanju pričesk razvitih družb ima poseben pomen moda. Vsaka moda, tako tudi moda striženja in oblikovanja frizur je rezultat časa, družbenih političnih in gospodarskih sprememb. Hipijsko gibanje v 60. letih 20.stol. je zagovarjalo „peace and love“ značilni za njih pa so bili dolgi ravni lasje s prečo na sredini in zavezano ruto ali trakom čez čelo. Popolnoma drugačna pa je frizura „punckrjev“, ki so predstavljali novo družbeno in glasbeno gibanje v 80.letih. Moda oblikovanja frizur je vedno del splošne mode in modnih trendov. Tudi v današnjem času je tako. Mladi se med seboj razlikujejo po različnih stilih oblačenja, del njihove prepoznavnosti je tudi frizura. Danes so med mladimi popularne „emo“ frizure.

V naslednjih poglavjih predstavljava različne pričeske na različnih koncih sveta, s čimer dokazujeva, da je frizura in skrb zanjo značilnost različnih kultur na različnih razvojnih stopnjah, oriševa različne značilne frizure različnih zgodovinskih obdobj v Evropi, značilnosti pričesk na slovenskem ozemlju ter spregovoriva o sodobnih pričeskah kot delu identitete najstnikov. Z anketo sva raziskali frizure med mladostniki na naši šoli.

S temi vsebinami piševa o različnih in raznovrstnih primerih, s katerimi dokazujeva, da je frizura del identitete.

FRIZURE IN CIVILIZACIJE

Kratek oris raznovrstnih frizur na različnih koncih sveta in v različnih civilizacijah, ki so na različnih razvojnih stopnjah, podajava s pomočjo pregleda knjig iz zbirke Ljudstva sveta 1- 6. Konkretni primeri so včasih prav osupljivi, vsekakor pa izredno povedni, da ima glava in z njo lasje ter pokrivala, res poseben pomen v vsakdanjem in prazničnem načinu življenja različnih družbenih skupin.

Oceanija z Avstralijo

V Avstraliji si avstralski domačini - Aboridžini telo in lase namažejo z glino. Pri določenih obredih imajo posebna pokrivala, ki so narejena iz lubja, spetega s človeškimi lasmi. To je poseben plesni klobuk. Nekateri možje nosijo na čelu bel trak, na vsaki strani so obešeni klokanovi zobje. Domorodci iz Tasmanije pa imajo črne volnate lase, ki jih pogosto mažejo z okro.

Ljudstva na Novi Gvineji pa si ob različnih obredih v lase vpletejo različne naravne materiale. Neverjetni naglavni okras so posebne perjanice, ki merijo v višino tudi več metrov. Zanje je potrebna posebna opornica, ki si jo vtkejo v kodraste lase. V lase zašijejo razcepljene bambusove obročke in nanjo pritrdijo perjanico. Tudi telo si okrasijo s perjem tako, da posnemajo ptiče. Nekatera druga plemena pa si celotno telo vključno z glavo in lasmi oblepijo z blatom. Ljudstva, ki živijo ob morju, si pričeske pogosto okrasijo s školjkami. Okrasni glavniki so pri prebivalcih Salomonovih otokov vsakdanji okras.

foto1: okrasni glavnik (Melanezija)

Prebivalke Tihomorskih otokov si svoje bujne lase okrasijo s pisanimi cvetlicami, ki jih včasih spletejo v cvetlične vence. Rože so značilna okrasje tudi na Havajih. Cvet za desnim ušesom pomeni, da tisti, ki ga nosi želi ljubezni. Tudi na Tahitiju si ženske svoje dolge in črne lase okrasijo z venci rož in zelenja.

foto 2: Cvet za desnim ušesom pomeni, da tisti, ki ga nosi želi ljubezni (Tahiti)

foto 3: otroci v svojih svečanih, doma pobarvanih oblačilih in palminih vencih okrog glave (Tahitii)

Na Novi Zelandiji si domorodci – Maori okrasijo obraz s tetovažami, v lase pa so vtaknejo različna peresa.

Latinska Amerika

Nekatera Indijanska ljudstva se zelo slikovito oblačijo. Značilni so tudi pisani čelni trakovi, ki dajo značilnost pričeskam. Tudi svoje klobuke-sombrere si okrasijo s peresi. Tudi moški nosijo dolge črne lase. Če je imela ženska v kito las vpletene živobarvne peresa kanarčkov ali drugih ptic je bila poročena.

Nekatera druga indijanska plemena (Kuni) pa dekleta ob polnoletnosti kratko ostrižejo, da zaznamujejo njen nov položaj odrasle ženske.

Indijanci, ki živijo v Peruju in Boliviji imajo pisano nošo, značilni so različni okrasni klobuku, glede na vzorce se lahko natančno ugotovi iz katerega kraja je človek. Vzorci so stari več stoletij. Ženske si spletajo dolge črne lase v dve kiti in se pokrivajo s klobučevinastimi klobuki, ki jih ščitijo pred mrazom in vetrom. Včasih imajo pod njimi še pleteno kapo z ušniki. Te pol cilindre nosijo moški in ženske nagnjene na eno stran. Klobuki so res raznovrstni, lahko je visok klobuk, nekateri jih imajo okrašene z zvezdami in novci. Visoko v bolivijskih Andih spletajo indijanske žene plemena Čipaji druga drugi lase v stotine tenkih kit. Zato opravilo vsak dan porabijo dolge ure. To je starodavna pričeska: na lobanjah, ki so jih našli v starih grobovih so dostikrat tudi lasje, urejeni na enak način. Bojeviti Indijanci Čikrini iz Brazilije otroške glave strižejo prav tako kot odrasle, obrijejo jih do temena z ostro bambusovo trsko, lase ob straneh in zadaj pa puščajo dolge. Na robu obritega dela slikajo geometrične vzorce. Na splošno je za higieno lasišča slabo poskrbljeno, zato je obiranje uši vsakdanje opravilo. Za britev rabijo zobe pasjega soma. Kadar Šinbuški Indijanec (Brazilija) nosi svoj okras iz školjk, venec orlovskih peres vrh glave in peresa tukana v prebodenih mečicah, takrat mu je lepo na svetu. Kadar pa je brez tega okrasja se počuti neprijetno in razgaljeno.

foto 4: obiranje uši z glav sorodnikov je vsakdanje opravilo (Mehika)

Arabski polotok

V tem predelu sveta nošo še zmeraj zaznamuje religija, poleg celega telesa si morajo ženske zakrivati tudi lase. S tančici podobno masko, si ženska varuje čast pred očmi tujcev. V Egiptu tančice niso več obvezne, vendar pogosto ženske nosijo tančico čez lase. Črna tančica je znamenje, da je ženska omožena. Toareški moški (Sahara) se zastirajo, njihove lepe žene pa ne. Moški se zavijajo v 4m dolga zagrinjala, da se zaščitijo pred soncem, peskom in vetrom. Berberi (Maroko) si ne zakrivajo las, njihov zakonski stan je prepoznaven iz frizure, saj način, kako si vežejo lase, izraža njihov zakonski stan. Priljubljeno je barvanje las s kano. Kana je posebej priljubljena za barvanje las v rdeče odtenke.

Dokaz, da je frizura povezana z religijo je tudi ta: čop na glavi dečka mu bo omogočil, da ga bo Alah vzel s sabo ko bo umrl.

foto 5,6: ženske so morale zakrivati lase in oči pred tujci (Egipt), črna tančica je znak da je ženska poročena (Egipt)

Afrika

Gana: kadar ustoličijo ašantskega kralja, si zveste ženske obrijejo glavo in si v znamenje spoštovanja poslikajo z modrikasto črno barvo. Masaji (Kenija) si v kite spletajo obarvana vlakna figovca. Ob slovesnosti nosijo kot oglavnico levjo grivo ali nojeva peresa. Masajski vojščaki porabijo več ur, da pomagajo drug drugemu urejati pričesko. Na drobno si prepletajo pramene las prebarvane z okro in obirajo uši. Nojeva peresa, ki jih nosijo na glavi spadajo k tradicionalnemu okrasju. Več ko je peres v perjanici kakega vojščaka, toliko višji položaj ima v družbi. V nekaterih plemenih v Ugandi možje posvečajo veliko pozornosti svojim frizuram. Ko moški dozori, si pusti rasti lasje in si jih oblikuje v čop, ovit s vrvico, ki jo dobivajo iz lubja. Ponoči si glavo naslonijo na poseben stolec, zato se jim med spanjem ne skrivi niti las iz umetelne pričeske.

Šest mesecev po poroki (Namibija) mora imeti dekle obraz ves čas pokrit s lasmi. V drobne kitke je vpleteno različno okrasje. Majhne školjke so vdlane v zamotane pričeske, ki jih nosijo tako moški kakor ženske, čeprav so pri ženskah običajno še bol dovršene. Otroci grmičarjev imajo lase skodrane v goste vozličke. Ženske ob reki Okavango (JV Afrika) si želijo, da bi bili lasje videti ravni in dolgi, zato nosijo lasuljo iz sisala nameščenega in spletenega v kite.

Šiluki (Sudan) rabijo nilsko blato, da si oblikujejo lase v fantastične pričeske na katere so zelo ponosni. Te pričeske so lahko različnih oblik in ustvarjajo si jih več let. Ženske si lahko pričesko uredijo z ilovico. Celi se namažejo z glino, tudi lase.

foto 7: mlad Dodot ima umetalno pričesko (Uganda)

foto 8: ženska nosi lasuljo iz sisala (J. Afrika)

Azija

Indija: poseben položaj imajo vaški brivci. Ti redno oskrbujejo več družin skozi celo leto. Brivci so pomembni pri obredih: ko pred poroko umivajo in režejo nohte in ko otroku porežejo prve lase. Ob proslavah obrijejo glave vaščanov, ki svoje lasje podarijo vaški boginji. Brivci še bobnajo na porokah in imajo druge zadolžitve. Brivci v čast uspešni žetvi žrtvujejo petelina nad škatlami z brivskim priborom.

foto 9: brivci v čast uspešni žetvi žrtvujejo petelina nad škatlami z brivskim priborom (Indija)

V Indiji si ženske ob posebnih slavnih dolge temne lase okrasijo s cveticami.

Afganistan: zaradi boljše higiene in zaradi svojega udobja nosijo Kabulci vse poletje obrite glave. V tem času imajo mestni brivci veliko dela.

Kitajska: Dolgi ravni temni lasje so spleteni v kito. Moški nosijo daljšo brado in tudi brke. Frizura se je razlikovala od družbenega položaja osebe. Ženske so veliko pozornost posvečale zunanosti in s tem tudi frizuri. Lase so si česale navzdol in bogato krasile z dragulji, oblikovanimi v cvetlice in žuželke, ki so jim dodajale šope biserov, če je bil mož bogat. Nepogrešljivo pokrivalo ženske iz plemena Aka (Kitajska) je izdelano iz srebrnih novcev, ogrlic, gumbov, peres in kože, vse pa je prepleteno z dekličinimi lasmi.

Žene plemena Jao (JV Azija) nosijo posebno bogate pričeske, ki jih krasijo rdeče in črne niti ter srebrne verižice.

Koreja: Visok črn klobuk iz pološčene konjske dlake, ki jih nosijo na glavi sta simbola korejskega dostojanstva. Nekateri pravijo, da gredo z njimi tudi spat.

foto 10: ženske so si bogato krasile pričeske z dragulji oblikovanimi v cvetlice (Kitajska)

Mongolija: na poročno noč si mongolsko dekle razpusti svoje v eno kito spletene lase in jih ponovno splete dve kiti, ki označujeta njen poročni stan.

Sibirija: V preteklosti si Hanti in Mansi niso nikoli strigli las, spletali so jih v kite in jih krasili z barvastimi trakovi, biseri in bakrenimi obeski. Tudi Nencem so lasje v ponos. Nosijo jih po sredini razčesane in spletene v dve kiti, pogosto podaljšani z ne pravimi kitami iz barvastih trakov. Pri Altajcih se je poročena ženska ločila od dekleta po tem, da je prva nosila dve kiti (kot v Mongoliji) in dva uhana, druga pa samo eno kito in en uhan. Južni Altajci so nosili konjski rep na vrhu obrbite glave. Severni Altajci pa so nosili na krog pristrižene daljše lase.

Pričeske in religije

Amenovci-Amiši: kot toliko drugih so tudi Amenovci odšli iz Evrope v Ameriko, kjer so si želeli verske svobode. Strogo se držijo svoje razlage svetega pisma. Danes jih največ živi v Pensilvaniji. Amenovec nosi dolgo brado, nima pa brkov. Dolge lase ima posredi razdeljene s prečo in počesane nazaj čez ušesa. Nosi črn širokokrajni klobuk in preprosto črno obleko. Ženske nosijo lase razčesane po sredi, zadaj pa jih vežejo v figo. Čez njo imajo pokrito molilno čepico.

Častilci Rasa Tafarija, Jamajka: Častilci Rasa Tafarija nosijo lase spletene v vitice- drede in brade. S tem se zgledujejo po etiopskem cesarju Hajle Selasiju, ki je bil do leta 1930, ko so ga okronali za cesarja, Ras Tafari. To je nenavadna pričeska posneta s podob etiopskih vojščakov. Dolge lase zvijejo v koničaste pokončne pramene pravijo pa da je vezivo, ki jih drži skupaj, včasih živalsko blato

V Budizmu si vsi verniki obrijejo glavo. Buda si je obril lase in obrvi, da bi simbolično pokazal kako se odpoveduje vsem posvetnim stvarim. Enako se zgodi vsem, ki pridejo v samostan.

V Sibiriji je bil zelo prisoten šamanizem. Šamani so bili poglavarji in posebni možje, ki so imeli moč da so poklicali duhove. Šaman je nekdo, ki je sposoben nadzorovati svojega duha tako da doseže stanje transa v katerem verjame da je voden od duha. Na svojih divjih šamanskih seansah so padali v trans in zdravili ljudi. Šamani so imeli dolge lase, spletene v kitke spuščene tudi preko oči.

Tudi judje so prepoznavni po svoji značilni noši in značilnemu videzu, katerega prepoznaven del je prav judovska frizura. Čepica na temenu in dolga nakodrana pramena las pred ušesoma govorijo o tem, da je oseba jud.

FRIZURE NA PODROČJU DANAŠNJE SLOVENIJE

Pričeske lahko razdelimo na pričeske, ki so jih nosili v mestnem okolju in pričeske pri kmetih.

Pred 14. stol. so bili pri moških lasje zmerno dolgi, pri ženskah so prosto padali ali so bili spleteni v kite. Ženske so dolge kite polagale spredaj čez glavo. Dolge lase so ženske na vsem slovenskem ozemlju spletale v eno ali dve kiti. Način, kako so bile kite spletene in urejene pa je odražal ali je ženska poročena ali ne. Neporočena dekleta so nosile prosto padajoče kite, ki so bile okrašene z različnimi trakovi. Poročene ženske so nosile kite spete ob glavi in pokrite s pokrivalom. Značilnost za kmete v Isti in Poljanski dolini je bila, da so si spletali lase v eno kito.

Upodobitve kranjskih noš, ki jih je narisal Goldenstein v prvi polovici 19.stol., nam pričajo tudi o frizurah na naših tleh v tem obdobju. Moški imajo večinoma daljše lase rahlo valovite do ramen, ženske pa spletene v kito in pokrite z ruto.

Brada je bila pri moških v modi vse do 18.stol.. Od 1900 so nosili samo brke po 1. svetovni vojni so bili moški po večini gladko obriti.

V 19. in 20.stol. je bilo popularno česanje na prečo, tako z moške in ženske v mestnem in kmečkem okolju.

Spletanje las v kite je bilo pogosto med kmeticami še pred 2. svetovno vojno, meščanke pa so si takrat že umislile kratko-bubi frizuro. Po 2.svetovni vojni so bile kite predvsem pričeska deklic in starejših kmečkih žensk

FRIZURE V ZGODOVINSKIH OBDOBJIH V EVROPI

EGIPT

Egipčani so zelo skrbeli za zunanost. Imeli so naličene obraze (moški in ženske) in urejene frizure. Moški so nosili lasulje in umetne brade. Umetne brade, ki so bile znak kraljevega položaja, so bile pravokotne oblike. Ta značilna brada je torej bila identiteta kralja. Egipčanke so imele prav tako umetniško izdelane frizure. Krasile so jih z lotosovim cvetjem in raznovrstnim pirjem, kasneje so si spletale lase v drobne kite. Za urejanje pričesk so uporabljali različne glavnike, lasne igle, klešče za kodranje in barvila.

Kultura Egipta se je po trgovskih poteh počasi širila v Evropo.

foto 11: za urejanje pričeske so uporabljali veliko pripomočkov (Egipt)

GRČIJA IN RIM

V Atenah je že obstojala šola za oblikovanje pričesk.

Rimljanke so slovele po negovanem in urejenem videzu in lepih valovitih in negovanih laseh. Pramene las so si navijale na posebne ogrete železne naprave, kar je bilo zelo zahtevno in zamudno opravilo. Prve so uvedle tudi beljenje oz. barvanje las in iz temnolask so postale rdečelaske.

Tudi moški so se radi negovali. Brili so si brade ali negovali in skrbeli za frizuro, da so bili vedno urejeni.

RENASANSA in SREDNJI VEK

Pričeske tega obdobja niso zahtevale posebnega negovanja, velika razlika pa je bila med preprostim ljudstvom in visokimi stanovi. Za eno izmed renesančnih frizur je bilo značilno visoko čelo, včasih so lase spredaj celo obrili, zadaj pa so bili lasje speti v svitek, ki je bil povezan z različnimi trakovi. Ženske so imele vedno dolge lase, na kratko ostrižena frizura pa ni pomenila nič dobrega. Frizure princesk, kraljic in kraljev pa so bile razkošne in umetno urejene in okrašene z različnimi trakovi in okrasjem.

BAROK IN ROKOKO /17.-18. stol.

Barok je najslavnejša doba frizerstva. Moški so v tem času nosili lasulje, ki so bile del njihove stalne garderobe. Bolj, ko je bila lasulja imenitna in draga, bolj pomemben je bil tisti, ki jo je nosil. Tudi to potrjuje, da je bila frizura del identitete. Zelo pomemben poklic v tem obdobju je bilo lasničarstvo. Lasničarji so izdelovali različne lasulje in lasne vložke, s pomočjo katerih so si posamezniki uredili bogate pričeske. Najbolj značilna frizura tega obdobja je fontange. To je bila visoka frizura izdelana s pomočjo žice, nanjo so dali veliko okraskov in trakov. Višek v fantaziji frizur je dosegla Marija Antonietta. Njene frizure so segale tudi do 1 metra v višino, okrašene so bile s svilo, biseri in s perjem. V tem obdobju je bila frizura najbolj pomemben del garderobe. Pričeske so bile prava umetniška dela in včasih so na frizuri oblikovali prave scene - neverjetne dogodke iz zgodovine. Značilne za to obdobje so tudi bele lasulje ali napudrane bele lasulje. Huda nadloga te razkošne mode pa so bile lasne uši, ki so se pogosto zaredile v tem lasnem razkošju. Zato so dame uporabljale posebne

dolge igle s katerimi so si lahko lajšale srbenje lasišča. Za higieno očitno niso skrbeli prav veliko.

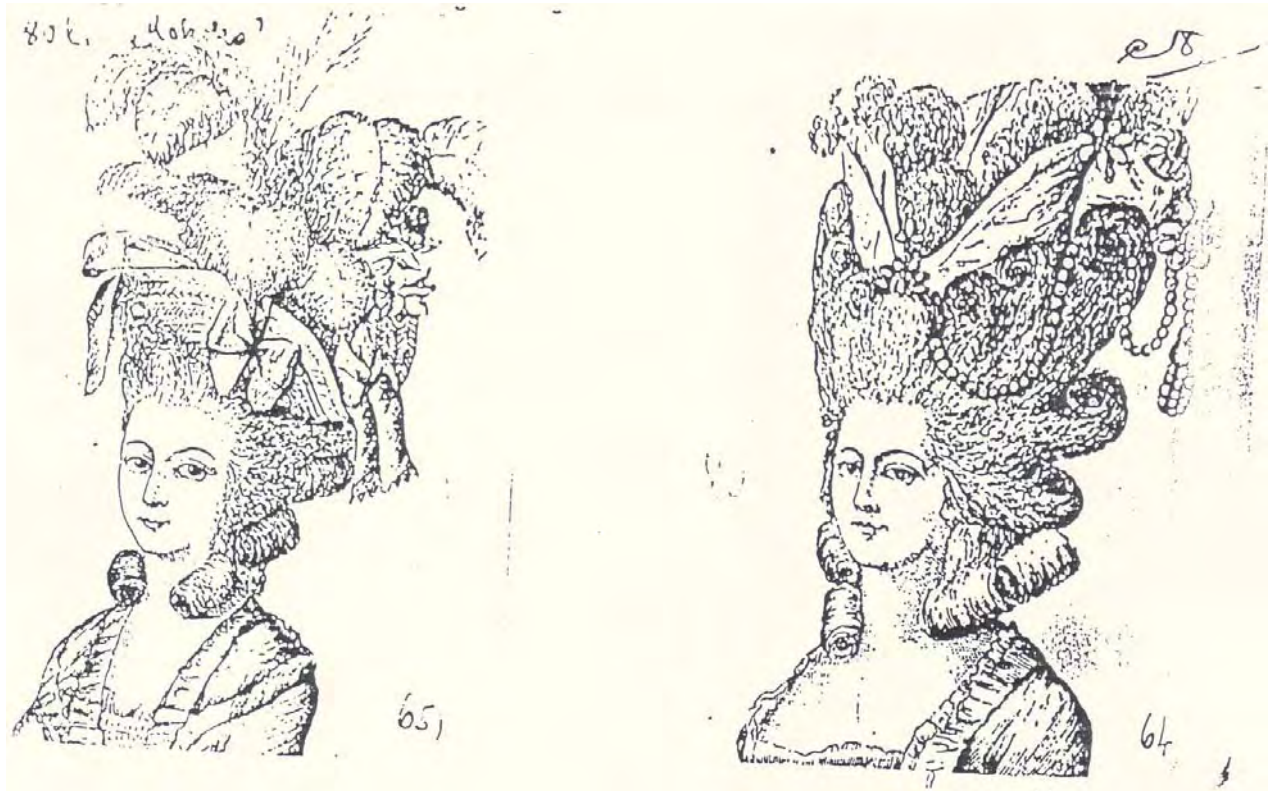

foto 12: pričeski v obdobju baroka in rokokoja

19.STOL.

Noviteta pri oblikovanju frizur v tem obdobju je bila uporaba železne ondulacije, s katero so si lahko ženske trajno nakodrale lase. Posebne železne klešče so segrele na plinskemu gorilniku in si tako olepšale frizuro. Me ženskami so še vedno prevladovali dolgi lasje, ki so jih spletale v lepe in močne kite in z njimi oblikovale različne pričeske. Tudi moški so nosili daljše lase (primer F. Prešeren), priljubljeni so bili tudi dolgi zalisci. Lase so si barvali s pomočjo naravnih materialov. Rjavo, oz. temno barvo so dobili ob kuhanju orehovitih lupin in kostanja. S tem so si namazali lase in jih potemnili. Barva pa seveda

ni bila obstojna. Frizure so si včasih utrdili s sladkano vodo. Tudi takšna pričeska je vzdržala do prvega dežja.

20. STOL.

Začetek 20. stol. je zaznamovala bubi frizura, ki je znana še danes (paž). Takrat so se ženske prvič v zgodovini množično ostrigle na kratko. To je bilo »striženje na fanta«, ki je pomenilo pravo modno revolucijo.

V 20. stol. so se menjavali različni modni trendi, povezani z glasbo, družbo in splošno modo. 60. leta so zaznamovale hipi frizure, ko so tudi mladi moški imeli večinoma dolge lase. 80. leta prinesejo spremembo v glasbi, to je punck, za katerega so bile značilne tudi punck frizure. Te so bile pogosto šokantne, kot npr. irokeza različnih barv in oblik.

Med ženskami so bile priljubljene trajne - tudi »afro look« z bogato in drobno nakodranimi lasmi. Mladi so se tudi po frizurah razlikovali in izražali kakšno glasbo poslušajo in kakšen je njihov pogled na svet.

foto 13: koničaste irokeške pričeske nosita oba spola

21.STOL.

Ker smo na začetku 21.stol., so frizure še podobne frizuram iz druge polovice 20. stol.. Med ženskami trajne niso popularne, v modi so preproste frizure z resami in ravnimi lasmi. Med mladimi pa je 21.stol. naplavilo nov stil, za katerega so značilne tudi frizure. To je emo look. Za emo frizuro je značilna črna barva las (lasje so barvani) z roza ali drugimi močno barvnimi prameni, las je dolg in raven z diagonalno prstriženim prečnim frfrujem.

foto14 »Emo look«

foto 15 Frizura »Afro look«

FRIZURE KOT MODNI TREND

Ključni del vsake mode je tudi pričeska. Ta se spreminja v skladu z modnimi smernicami in trendi. V sodobnem svetu se moda hitro spreminja, saj to narekuje tudi potrošniška družba. To potrjuje tudi pregled modnih pričesk v letu 2008:

V januarju so prevladali predvsem veliki kodri, ki se začnejo v višini ličnic, urejene fige in dolgi ravni ali speti lasje.

Februar je bil zaznamovan s krajšimi pričeskami in pa dolgimi lasmi z volumnom.

Marca so bile naše frizure v znamenju velikih razmršenih kodrov in velikega frufruja.

Aprila so bili modni trendi pričesk zelo različni, prevladovali pa so kratki, paž, dolgi spuščeni ali pa speti.

Maja so naš lasje dobili prečke vseh vrst in oblik.

Junija so najnovejše lasne smernice napovedovale mešanje dveh nasprotij – glamurja in neurejenega videza.

V avgustu so bili lasje polni volumna, ne glede na dolžino las.

Septembra se je k nam vrnila moda iz sedemdesetih let, prav tako pa z njo tudi oblika pričesk.

Oktobra so bili najpopolarnejši dolgi gladki ali pa razmršeni lasje.

Novembra je prevladoval slog iz petdesetih let z navdihom rocka.

Decembra pa so modne privrženke nosile elegantne fige, spuščene ali pa spete lase.

ANKETA

Obkroži:

Kateri razred obiskuješ: 7. 8. 9.
moški ženska

1. Ali pri izbiri frizure izbiraš sam? Če si obkrožil ne, nadaljуй pri 2. vprašanju, če pa si obkrožil da, pa nadaljуй pri 3. vprašanju.

DA

NE

2. Kdo ti pomaga pri izbiri?

3. Ali slediš modnim trendom frizur?

DA

NE

4. Kako pogosto se odpraviš k frizerju?

- a) vsak teden
- b) vsak mesec
- c) vsaka dva mesca
- č) vsake polleta
- d) enkrat na leto
- e) ne obiskujem frizerja

5. Koliko časa zjutraj nameniš urejanju pričeske?

- a) ne namenim časa
- b) do 15 minut
- c) več kot 15 minut
- č) pol ure ali več
- d) eno uro

6. Katere preparate in pripomočke uporabljaš pri oblikovanju pričeske? (naštej!)

7. Naštej nekaj poimenovanj pričesk ali modnih trendov ki jih poznaš.

8. Ali usklajaš obliko svoje pričeske glede na zvrst glasbe ki jo poslušáš?

DA

NE

ANALIZA ANKETE

Z analizo ankete, ki sva jo izvedli med učenci 7. 8. in 9. razreda, sva ugotovili, da se učenci zanimajo za modne pričeske in z njimi izražajo sebe, svojo kulturo in subkulturo v katero se povezujejo.

7. razredi

Na prvo vprašanje so vsi odgovorili, da frizuro izbirajo sami, Pri drugem vprašanju so odgovorili, da jim pomagajo starši, frizerji ali pa bratje in sestre. Pri tretjem vprašanju so dekleta odgovorila, da sledijo modnim trendom, dečki pa te mu posvečajo manj pozornosti. Pri četrtem vprašanju sva ugotovili, da se dečki k frizerju odpravijo vsak mesec ali vsaka dva mesca, prav tako deklice. Večina sedmošolcev urejanju pričeske nameni do ali več kot 15 minut. Pri oblikovanju pričeske najpogostje uporabljajo gele, spreje, voske, glavnike, krtače, gumice, lasnice, likalnike in kodralnike. Najbolj poznana pričeska jim je irokeza, ježek, fru-fru in balin. Iz zadnjega vprašanja pa sva izvedeli, da nihče izmed sedmošolcev ne usklajuje svoje frizure z vrsto glasbe, ki jo posluša.

8. razredi

Pri prvem vprašanju sva izvedeli, da deklice same izbirajo pri izbiri frizure, dečki pa po večini prav tako. Iz drugega vprašanja izveva da jim pri izbiri pričeske pomagajo starši, prijatelji, frizerji, ideje pa dobijo tudi ob gledanju televizijskih programov. Na drugo vprašanje so dekleta in dečki po večini odgovorili, da sledijo modnim trendom oblikovanja pričesk. Večina osmošolk se odpravi k frizerju vsaka dva meseca ali pa vsake pol leta, dečki pa se k frizerju odpravijo vsak mesec ali dva. Večina osmošolcev nameni do ali več kot 15 minut časa za urejanje svojih pričesk. Pri šestem vprašanju izvemo, da so prav tako kot sedmošolcem, tudi njim najbolj poznani pripomočki in preparati kot so geli, spreji, voski, gumice, špange, kodralniki, ravnalniki in glavniki. Najbolj poznani modni trendi oblikovanja pričesk so paž, irokeza, emo stil, dolgi lasje, frufu, ježek in pa afra. Pri zadnjem vprašanju pa izvemo, da večina osmošolcev ne usklajuje svoje pričeske z glasbo ki jo posluša.

9. razredi

Pri prvem vprašanju sva izvedeli, da vsi devetošolci sami izbirajo pri izbiri svoje pričeske, na drugo vprašanje pa so odgovorili, da jim pri izbiri pomagajo starši, bratje, sestre, prijatelji, frizerji, modne revije, internet in pa televizija. Vsa dekleta iz devetih razredov so odgovorila, da sledijo modnim trendom pričesk, prav tako pa po večini tudi fantje.

Večina fantov se k frizerju odpravi vsaka dva meseca ali pa vsake polleta, prav tako tudi dekleta. Vsi devetošolci namenijo do ali več kot 15 minut časa urejanju svoje pričeske. Njim najbolj poznani preparati in pripomočki pa so briljantina, voski, spreji, geli, likalnik, kodralnik, glavnik, kreme za lase, lasnice, gumice, krtače in sušilnik za lase. Devetošolcem so najbolj poznane pričeske frufu, afra, dolgi lasje, čop, kodri, emo stil, gobica, paž, irokeza, ježek, krtača in balin. Iz zadnjega vprašanja pa sva izvedeli, da večina devetošolcev usklajuje svojo pričesko z zvrstjo glasbe, ki jo posluša.

Podobno anketo sva izvedli tudi med celjskimi frizerji. Izbrali sva si Studio Jana, Frizerstvo Boža, Studio Uršula, Frizerstvo Rebevšek, ki ima najdaljšo tradicijo v Celju in Frizerski salon Kristjan.

Izvedeli sva, da si stranke po večini izberejo pričesko same ali pa za nasvet vprašajo frizerje. Povedali so nam, da vsi frizerski saloni sledijo modnim trendom, najpopularnejše pričeske letos pa so: paž, frufu, a – simetrija, trajna, barvanje, irokeza in pa dolgi razmršeni lasje. Najpogosteje se odpravijo k frizerju najstniki in pa odrasli. Najpopularnejši preparati pri oblikovanju pričesk pa so geli, spreji za lase in voski.

Iz analize je razvidno, da je najstnikom pričeska pomembna in, da sledijo modnim trendom. S pomočjo pričeske si oblikujejo svoj prepoznavni stil, devetošolci ga usklajujejo tudi s glasbo, ki jo poslušajo. Zato lahko sklepava, da je frizura del identitete in osebnega stila vsakega posameznika.

ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi z naslovom Frizura kot del identitete, sva raziskovali pomen in izgled različnih pričesk, skrb in nego las ter modne frizure, ki jih nosimo mladi.

Primeri opisani v prvem poglavju govorijo o različnih frizurah in skrbi zanje, ne glede na to, iz katerega konca sveta je posameznik. To dokazuje, da je glava in z njo lasje pomemben del telesa in del identitete. Primerov bi seveda lahko našteali še več, a to bi že presegalo okvire te raziskave. Pri negi in lepoticenju las različna plemena uporabljajo naravne materiale, ki so prisotni v njihovem bivalnem okolju. Tudi to dokazuje čvrsto povezanost življenja z naravo in okoljem. Ljudstva, ki živijo v obmorskih krajih si pričeske krasijo s školjkami in drugimi produkti, ki jih nudi morje. Tam, kjer je bujno rastlinje, so njihove frizure polne rož in zelenja. Priljubljeno je vpletanje ptičjih peres. Plemena, ki žive v gozdovih, si v lase vpletajo lubje in storže. Nekateri si lase mažejo z blatom, drugi barvajo z okro.

Frizuro in pokrivala čeznjo narekujejo tudi različni vremenski pogoji. Ob močnem soncu si glavo zastrejo s sombrerom, ob mrazu pa ogrejejo s klobučevinastimi in toplimi klobuki in kapami z naušniki.

Ob praznikih in različnih obredjih si oblikujejo posebne pričeske, ki jih še dodatno okrasijo. S pričesko pa izkazujejo tudi svoj položaj in stan v družbi. Frizure žensk so povezane z zakonskim stanom, frizure moških pa s pogumom in vojskovanjem. Če ima žena dve kiti je poročena (Mongolija, Sibirija), če le eno, je še dekle. Če ima lase spuščene čez oči, mineva obdobje šestih mesecev po poroki (Afrika). Nekatera indijanska plemena (Kuni) pa deklice ob polnoletnosti kratko ostrižejo, da zaznamujejo njen nov položaj odrasle ženske. Več ko je peres v perjanici kakega vojščaka, toliko višji položaj ima v družbi. Ko moški v Ugandi dozori, si pusti rasti lasje in si jih oblikuje v čop, ovit s vrvico, ki jo dobivajo iz lubja.

Vsi ti primeri dokazujejo, da je frizura del prepoznavnosti različnih kultur v različnih civilizacijah.

Hipoteza se nama je potrdila tudi v vseh drugih poglavjih. Pričeske so prepoznavna podoba določenih zgodovinskih obdobj in so rezultat in posledica družbeno-zgodovinskih sprememb. Spreminjajo se v času in prostoru. V sodobni družbi pa so modne pričeske del splošne mode, ki ji z velikim veseljem sledimo tudi mladi.

Viri in literatura:

Literatura:

1. Ljudstva sveta 1,1979 Mladinska knjiga, splošen pregled
2. Ljudstva sveta 2,1979 Mladinska knjiga, splošen pregled
3. Ljudstva sveta 3,1979 Mladinska knjiga, splošen pregled
4. Ljudstva sveta 4,1979 Mladinska knjiga, splošen pregled
5. Ljudstva sveta 5,1979 Mladinska knjiga, splošen pregled
6. Ljudstva sveta 6,1979 Mladinska knjiga, splošen pregled
7. Podatki na dlani 2007, poglavje moda, str. 416
8. Slikovni vseved 2004, poglavje Stare civilizacije in dežele sveta
9. Slovenski etnološki leksikon, 2007, str. 209
10. Stopar Ivan 1993, Kranjske noše
11. Zore Angela 1975, Tehnologija ženskega frizerstva za frizerske šole

Viri:

Modne revije – splošni pregledi
Anketa med učenci III. OŠ Celje

Fotografije:

Naslovnica: [http:// www.rtv slo.si](http://www.rtv slo.si)

1. foto 1: Knjiga Ljudstva sveta 1, str. 260
2. foto 2: Knjiga Ljudstva sveta 1, str. 332
3. foto 3: Knjiga Ljudstva sveta 1, str. 318
4. foto 4: Knjiga Ljudstva sveta 2, str.323
5. foto 5: Knjiga Ljudstva sveta 3, str.53
6. foto 6: Knjiga Ljudstva sveta 3, str.89
7. foto 7: Knjiga Ljudstva sveta 3, str.278
8. foto 8: Knjiga Ljudstva sveta 3, str.413
9. foto 9: Knjiga Ljudstva sveta 4, str.68
10. foto 10: Knjiga Ljudstva sveta 4, str. 276
11. foto 11: Svet okrog nas, str.59
12. foto 12: Fototeka Muzeja novejšje zgodovine Celje
13. foto 13: Podatki na dlani, str. 416
14. foto 14: internetna stran: emo-boy-styles.blogspot.com
15. foto 15: internetna stran: www.itzcaribbean.com